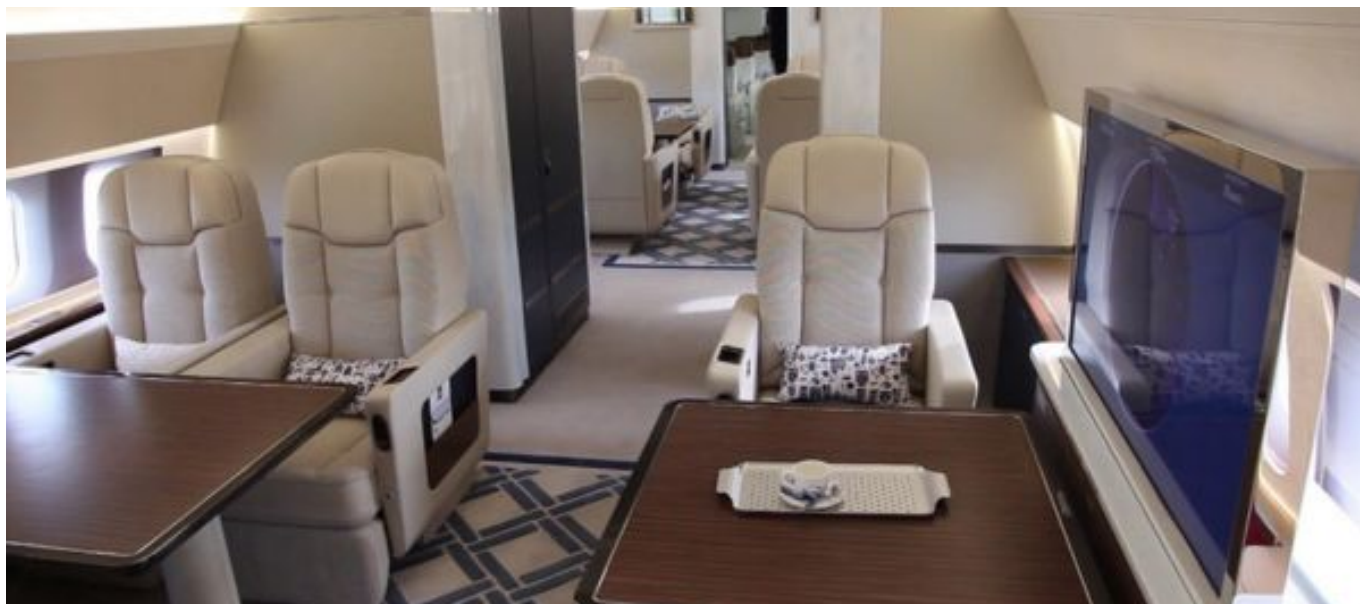

Haagse soap: kortzichtige ambtenaren willen alleen een nieuw regeringsvliegtuig van Airbus

Posted on 14 juli 2026 by Menno Swart

Geheimzinnigheid is troef. VVD-minister Vincent Karremans wil geen pottenkijkers. Alles rondom het nieuwe regeringsvliegtuig is staatsgeheim. De aanbesteding verloopt wonderlijk, want de keuze is al gemaakt: Airbus. Want dat moet van de KLM. De kortzichtige ambtenaren van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) laten alles bij het oude. Zij kopen het toestel en KLM mag ermee vliegen.

Maar er zijn andere opties voorhanden. Beter, veiliger en efficiënter. Het is tijd om tegen heilige KLM-huisjes te schoppen.

Na een onthullend artikel in *De Telegraaf* met de ronkende kop 'Peperdure blamage: superluxe regeringsvliegtuig PH-GOV moet nu al vervangen worden' was premier Rob Jetten in een vrolijke bui. De bijnaam van het regeringsvliegtuig (de Rob Jet) had hij nog nooit gehoord, zo vertelde hij vrijdag na het kabinetsberaad.

‘Scherp onderhandelen’

Het vorige kabinet wist al dat de keuze van KLM voor Airbus consequenties ging hebben voor het huidige toestel, een luxe 737 BBJ (Boeing Business Jet). De oplossing: een nieuwe kopen en de oude doorverkopen: ‘tegen een goede prijs’, aldus Jetten, en dan tegelijkertijd ‘scherp onderhandelen met Airbus’.

Toevallig op diezelfde dag, 3 juli, werd Airbus uitgeroepen tot winnaar door I&W. Als enige gegadigde – concurrent Boeing deed niet mee – kon de Europese vliegtuigbouwer de champagne ontkurken omdat ze de zogeheten ‘onderhandse gunning’ hadden gewonnen. De hoofdprijs: de aankoop van het nieuwe regeringsvliegtuig.

Het exacte type staat nog niet beschreven in de schaarse documenten die beschikbaar zijn, maar het gaat vermoedelijk om een ACJ320neo. Dat is de VIP-versie van het toestel waar KLM mee vliegt en waarop koning Willem-Alexander, niet onbelangrijk, co-piloot is. De vorst is omgeschoold van Boeing naar Airbus en maakte op 16 juni zijn eerste vlucht met passagiers, een retourtje Roemenië, naar Boekarest.

De waarde van het contract is ook nog niet bekend, mogelijk tussen de 120 en 150 miljoen euro. De geraamde looptijd is 24 maanden. Als alles goed gaat staat over twee jaar, dus omstreeks 2028, een fonkelnieuw regeringsvliegtuig van Airbus te glimmen bij de KLM op Schiphol.

Er kan vertraging ontstaan als Airbus het toestel niet op tijd levert. In dat geval is het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat mogelijk gedwongen om na 2029 een tijdelijk regeringsvliegtuig te huren. Dit gebeurde eerder na de verkoop van het vorige toestel, de iconische KBX. Die werd verkocht in 2017. In februari 2018 werd een tijdelijk regeringsvliegtuig gehuurd. Pas in augustus 2019 was de PH-GOV inzetbaar. De timing van I&W liet danig te wensen over. Nederland zat ruim twee jaar zonder eigen regeringsvliegtuig. Het is te hopen dat dezelfde fouten nu niet worden gemaakt.

Het contract van het huidige regeringsvliegtuig, de PH-GOV (GOV=government) tussen de Staat en KLM loopt af in 2029. KLM kan dit contract na 2029 niet verlengen, omdat zij haar huidige vloot van Boeing 737's dan geheel heeft uitgefaseerd en vervangen door Airbus-vliegtuigen. Het contract mag niemand

lezen: uit diverse WOO-verzoeken blijkt dat de afspraken tussen de luchtvaartmaatschappij en de overheid vallen onder het staatsgeheim.

‘Geen andere mogelijkheid’

Uit de toelichting, opgesteld door ambtenaren van I&W: ‘Omdat de Staat voor de operatie om redenen van nationale veiligheid is aangewezen op KLM, heeft de Staat geen andere mogelijkheid dan een vliegtuig van fabrikant Airbus aan te kopen.’

Dat is onjuist, er zijn meer veel opties voor de Staat. Bijvoorbeeld huren, zoals de Belgen dat doen, met twee Falcon zakenjets bij de luchtmacht. Ook het Verenigd Koninkrijk heeft lease-Falcons in de vloot van de Royal Air Force.

Wat Nederland ook kan doen, maar wat niemand nog heeft genoemd in het openbaar, is het regeringsvliegtuig overhevelen naar de Koninklijke Luchtmacht. De huidige situatie is namelijk uniek in de wereld: het Nederlandse regeringsvliegtuig is een burgervliegtuig, met een civiele registratie, in de vloot van KLM.

Onze nationale *airline*, met de overheid als aandeelhouder van 9,1 procent van moederbedrijf Air France-KLM, regelt alles: de bemanning, stalling (een veilige hangaar), onderhoud en brandstof. De vluchten van de PH-GOV hebben zelfs een KLM vluchtnummer. Als we de hele winkel onderbrengen bij de Koninklijke Luchtmacht, dan kan het vliegtuig worden uitgerust met een anti-raketsysteem uit de DIRCM-klasse: Directed Infrared Counter Measures. Dat is geen overbodige luxe in een onrustige wereld.

Of dit gebeurt bij een nieuwe Airbus in de vloot van de KLM is twijfelachtig. Het huidige regeringsvliegtuig PH-GOV heeft zo’n geavanceerd systeem ook niet. De Gulfstream G650ER van de luchtmacht wél: J-MUSIC van het Israëlische Elbit. Maar is niet waarschijnlijk dat I&W dit gaat voorstellen.

Ondertussen hebben TUI en Corendon, die ook met 737’s vliegen, zich gemeld om het beheer van de regerings-Boeing over te nemen van KLM. Dit zou op papier 100 miljoen euro schelen, omdat de Staat dan geen nieuwe Airbus hoeft te kopen. Het rekensommetje: een nieuwe is 140 miljoen, de Staat krijgt 40 miljoen voor de oude en dan zijn de kosten 100 miljoen. Als je niets doet en het beheer neerlegt bij een andere airline, bespaar je dit bedrag.

Transparantie is ver te zoeken

Zoals verwacht werd die deur werd meteen keihard dichtgeslagen door I&W. Het ministerie geeft heel duidelijk aan dat alleen KLM de veiligheid en beveiliging van het kabinet en het Koninklijk Huis afdoende kan waarborgen.

Transparantie is ver te zoeken als het gaat over het kopen van het nieuwe Nederlandse regeringsvliegtuig. Informatie mag op geen enkele wijze naar buiten. Op 8 juli heeft minister Karremans het besluit genomen om het complete project (levering, inbouw en afbouw) geheim te verklaren. Ook de opdracht voor het onderhoud en beheer vallen onder deze geheimverklaring.

‘Onder meer moet het risico worden beperkt dat onbevoegden op de hoogte raken van de aard, inhoud en zwaarte van huidige en toekomstige veiligheids- en beveiligingsmaatregelen rondom de inzet van het regeringsvliegtuig, de vluchtroutes en -bestemmingen alsmede de werkzaamheden aan boord van leden van het kabinet, het Koninklijk Huis en hun delegaties.

Deze risico's kunnen worden beperkt door geheimverklaring van de opdracht voor de operatie en het onderhoud. Met dit besluit wordt voorkomen dat de procedures en werkwijzen rondom het borgen van de veiligheid en beveiliging van het (nieuwe) regeringsvliegtuig bij het in de markt zetten van de opdracht openbaar worden', aldus Karremans in de *Staatscourant*.

Het is jammer en betreurenswaardig dat de VVD-minister en zijn ambtenaren blijven vasthouden aan *'the old way of doing things'*: een civiel regeringsvliegtuig kopen en die een plekje geven in de boedel van KLM. Juist nu hebben we de kans om de zaken beter aan te pakken: overheveling van het regeringsvliegtuig naar de Koninklijke Luchtmacht, als militair toestel met DIRCM-systeem.

Er is behoefte aan een grotere vloot, bijvoorbeeld twee A350's. Duitsland heeft er drie. Die dienen niet alleen als VIP-toestel maar kunnen ook troepen vervoeren. Met die constructie, dus bij de luchtmacht, sla je twee vliegen in één klap. Flexibiliteit en uiteindelijk een kostenbesparing. Want bij een grotere vloot, bijvoorbeeld twee A350's en twee Gulfstreams, hoeft minister Dilan Yeşilgöz van Defensie geen prijzige privéjets meer te huren als de PH-GOV of de Gulfstream G650ER van de luchtmacht niet beschikbaar zijn. De G650ER heeft als bijnaam 'de Pechkist': de tweedehands Gulfstream is vaak niet beschikbaar vanwege defecten en onderhoud.

Doof voor argumenten

Minister Yesilgöz en staatssecretaris Derk Boswijk hebben zich nog niet gemengd in de discussie rond het regeringsvliegtuig. Vermoedelijk staat Defensie niet te trappelen om het politiek gevoelige circus over te nemen van de KLM. Ook al zijn er duidelijke voordelen, niet alleen voor de schatkist maar ook qua efficiëntie en veiligheid, in een boosaardige wereld waar een Nederlands regeringsvliegtuig zomaar doelwit kan zijn van terroristen of schurkenstaten.

De Haagse politiek lijkt doof voor deze argumenten. Wie het aandurft om toch bezwaar te maken tegen de keuze voor Airbus (wellicht Boeing), moet snel zijn en vóór 29 juli een kort geding aanspannen.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**